Les 2.2

De drie petjes

Doel Blok 2

De leerlingen leren hoe ze zelf (zonder hulp van de leerkracht) conflicten constructief kunnen oplossen.

Leskern

De leerlingen leren het verschil tussen de drie manieren van reageren bij een conflict.

Woorden

reageren

Hulpzinnen

- Ik zet mijn gele pet op
- Ik reageer met de rode pet

Materialen

- De drie petten: rood, blauw en geel. Deze kunnen via de website besteld worden.
- Appel of koek die makkelijk te delen is
- Eventueel de handpoppen Aap en Tijger uit de onderbouw
- Per tweetal een stift
- De blokposter met de begrippen het conflict, de ruzie en afkoelen

Voorbereiding

- Leg de drie petjes klaar.
- Zorg dat er per tweetal één stift klaar ligt
- Vraag een leerling straks te helpen bij de introductie van de petjes
- Zorg dat de blokposter met de in de vorige les behandelde begrippen en afbeeldingen goed te zien is

Agenda

- Binnenkomer
- Wat gaan we doen en leren?
- Introductie de drie petjes
- Oefenen met de drie petjes
- Wat hebben we gedaan en geleerd?
- Afsluiter

Binnenkomer

Hoog-laag

De leerlingen zitten in een kring. U wijst naar u zelf en naar uw ogen om duidelijk te maken dat u wilt dat de leerlingen naar u kijken.
U gaat staan, maakt een laag geluid en zakt door de knieën. Vervolgens maakt u een hoog geluid en strekt zich tegelijkertijd. U vraagt de leerlingen u na te doen, waarbij u variaties gebruikt als heel erg strekken en hoog, onderweg stoppen en heen en weer op verschillende tempo's. Indien mogelijk: laat kort een leerling de leider zijn.

Wat gaan we doen en leren?

Vertel waar dit blok over gaat en waar de vorige les over ging aan de hand van de Vreedzame Schooltafel en de blokposter. Vertel dat u benieuwd bent wat de leerlingen nog weten over conflict en ruzie. Wijs naar de blokposter waarop de illustraties en woorden Ruzie en Conflict zichtbaar zijn. Maak tweetallen, en bij een oneven aantal een drietal. Demonstreer kort hoe *Tweepraat* werkt: om en om kort iets zeggen, bijvoorbeeld om en om een naam van een leerling. Vraag ze nu om en om iets te noemen bij de vraag: *waar denk je aan bij het woord conflict?* Geef leerlingen eventueel de illustraties Conflict en Ruzie in handen, zodat ze de verschillen kunnen aanwijzen. En maak gebruik van tweetallen die dezelfde moedertaal hebben.
Geef kort denktijd en vertel dat degene met het kortste haar mag beginnen. Laat de leerlingen maximaal een minuut brainstormen. Observeer of de leerlingen goed van beurt wisselen.
Vraag via flitsbeurten enkele leerlingen in de groep wat ze bedacht hebben.
Doe nu hetzelfde met het woord ruzie: *Waar denk je aan bij het woord ruzie?*
Vertel de leerlingen na de plenaire flitsbeurten, dat ze al veel weten over het verschil tussen conflict en ruzie.
Vandaag leren we hoe je kan **reageren** *op een conflict. Dat doen we met de drie petjes.*
Reageren is iets terugzeggen of terugdoen. Vraag bijvoorbeeld Hoe heet jij? en leg uit dat het antwoord geven reageren is. Steek uw hand uit naar een leerling. Het geven van een hand is ook reageren.
Loop de agenda langs en vraag of de leerlingen het er mee eens zijn.

Introductie drie petjes

Neem een appel (of een koek) en een mes mee. Met de appel legt u de werking van de drie petjes uit.
Voor de middenbouw kunt u er ook voor kiezen om bij de uitleg van de drie petten de handpoppen Aap en Tijger te gebruiken.
Schets de situatie, waarbij twee leerlingen allebei één appel, of koek willen. Vraag de hulpleerling naast u te komen zitten. *Wij willen allebei deze appel.* Doe het voor met de leerling en stop op het moment dat er een conflict is en nog geen ruzie.
Is er al ruzie? Nee, er is een conflict. Het kan ruzie worden.
Nu kijken we naar de drie petjes. Elk petje past bij een manier van reageren op een conflict.
Zet de rode pet op en speel met de leerling weer het conflict, maar trek nu snel de appel of de koek naar u toe. Kijk bozig.
Wat vinden jullie van deze manier? Werk met de duim omhoog of naar beneden. *Met de rode pet op probeer je je zin te krijgen met boosheid, duwen, trekken. Door de rode pet komt er vaak ruzie.*
Zet de blauwe pet op en speel het conflict opnieuw. Pak beiden de appel of de koek en zeg dan: *Oké, is goed, jij mag hem hebben.*
Wat vinden jullie hiervan? Laat de duim tussen de boven en beneden stand staan en leg uit, dat het niet goed is om altijd de ander zijn zin te geven. Soms kies je er wel voor.
Ik zet de gele pet op *en speel het conflict opnieuw.* Ga nu voor het ruzie wordt praten over wat jullie beiden willen en hoe het een voor beiden goede oplossing kan worden: snij de appel in tweeën of deel de koek. *Wat vinden jullie hiervan?* Laat de duim omhoog steken. Vertel dat dit de beste manier van reageren is bij een conflict, als je geen ruzie wilt krijgen.

Oefenen met de drie petjes

Schets het volgende conflict: Twee leerlingen zitten te tekenen en willen tegelijk dezelfde viltstift. Doe het voor met een leerling (jullie willen beiden tegelijk dezelfde stift pakken). Stop als het een conflict is.
Laat nieuwe leerlingen eventueel meekijken bij een tweetal of koppel deze leerlingen indien mogelijk aan een leerling met de zelfde moedertaal.

Eerste situatie
Laat de leerlingen in tweetallen (eventueel een drietal bij oneven aantal) gaan staan en deel de stiften uit. Vraag hen nog niets te doen. Laat de rode pet zien. **Reageer met de rode pet.** Laat hen beiden de stift vasthouden en het conflict met de rode pet manier oplossen. Stop het spel. Laat met uw duim naar beneden zien, dat dit niet de goede manier is.

Tweede situatie
Laat de leerlingen weer beiden de stift vasthouden. Zet de blauwe pet op en laat de leerlingen het conflict met de blauwe pet oplossen. Stop het spel en bespreek kort na. Laat met de duim zien hoe u deze manier van reageren vindt.

Derde situatie
Laat de leerlingen weer beiden de stift vasthouden. Zet de gele pet op. Laat de leerlingen met elkaar praten over een oplossing. Bespreek na welke oplossingen bedacht zijn en waarom die bij de gele pet horen.

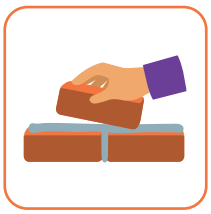

Wat hebben we gedaan en geleerd?

Wat hebben we geleerd? Vertel dat we de petjes niet echt gaan opzetten. *We benoemen de petjes wel bij conflicten.*
Vat samen: *Wij lossen conflicten op met de gele pet. Als je de gele pet opzet, ga je met elkaar praten om het conflict op te lossen.*
Bedenk met de leerlingen wat ze willen onthouden van deze les en op de blokposter zichtbaar willen maken.

Afsluiter

De omgekeerde wereld
Het is de bedoeling dat de leerlingen het tegenovergestelde doen van wat de leider doet. Gaat de leider staan, dan blijven de leerlingen zitten. Gaat de leider lachen, dan gaan de leerlingen huilen.
Als de ‘omgekeerde wereld’ te ingewikkeld is kunt u ervoor kiezen de leider gewoon na te laten doen. Doe dit eerst zelf voor en laat vervolgens een leerling de leider zijn.

Leerkrachtgedrag

- Geef opstekers aan leerlingen die met de gele pet reageren. Steek uw duim ophoog.
- Zet een keer de rode pet op en reageer rood op een leerling, waarmee u een meningsverschil heeft. Zet dan meteen de gele pet op en ga praten over een oplossing.
- Voorzie de blokposter van tekeningen, woorden, illustraties naar aanleiding van de les.
- Hang de petjes bij de blokposter.

Vervolgactiviteiten

Conflicten bespreken

Bespreek met de leerlingen eventuele conflicten. Vraag steeds met welke pet zij reageerden. Laat daarbij steeds de petjes zien.
Misschien spelen er conflicten buiten school die u kunt bespreken vanuit de drie manieren van reageren.

Conflicten observeren

Laat leerlingen in pauzes observeren bij conflicten van anderen en bespreek de observaties.